

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

MAKTABGACHA VA BOSHLANG‘ICH TA‘LIM FAKULTETI

BOSHLANG‘ICH TA‘LIM KAFEDRASI

**BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA XALQARO
TAJRIBALAR: YANGI AVLOD
DARSLIKLARI, MILLIY DASTUR VA
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR
INTEGRATSIYASI**

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari

2023-yil, 19-may

BUXORO – 2023

INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYANING SHAKLLANTIRISH METODIKASI

Nasimova Nasiba Qurbon qizi

BuxDU doktoranti

Annotatsiya. Maqolada integrativ yondashuvning ta'rifi, maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetensiyaning shakllantirish metodlari haqida yoritib berilgan.

Аннотация. В статье описывается определение интегративного подхода, методы формирования коммуникативной компетентности дошкольников.

Annotation. The article describes the definition of an integrative approach, methods of forming the communicative competence of preschoolers.

Kalit so'zlar: integratsiya, integrativ yondashuv, kommunikativ, kompetensiya, metod.

171

Integratsiya - ayrim bo'laklarning yoki elementlarning bir-birlariga qo'shilishi hamda bir butunga aylanishi va yaxlit tizim bo'lishidir. M.G.Chepikov o'zining «Integratsiya nauki» kitobida integratsiya so'zi asosida integral yotishini asoslab bergan. Shu sababli biz integratsiya ta'riflariga to'xtalishni lozim topdik. «Integratsiya» atamasi nisbatan yangi bo'lib, mazmun va mohiyat jihatdan uzoq tarixga egadir. Integratsiya – juda keng ma'noli tushuncha. Bugungi kunga kelib, kishilar o'qitishda integratsiya jarayonining mohiyatini, uning rivojlantiruvchi funksiyalarining amalda qo'llanilishi, sayyoramizdagi muhim ekologik muammolarni hal qilish va yerda hayotni saqlab qolish mumkinligini anglagan holda, unga katta e'tibor qaratmoqdalar. Ayniqsa, yosh avlodning ilmiy dunyoqarashini, ularning ekologik madaniyatini shakllantirishda, ta'limda integratsiya jarayonining muhimligi dunyo olimlari tomonidan alohida qayd etilmoqda. Ta'limda integratsiya – bilimlarning bir-biri bilan organik birlashishi va yangi, yagona barqaror umumlashgan - yaxlit bilimni hosil qilish degan ma'nolarni anglatib,umumlashtiradi. Integratsiya tushunchasiga berilayotgan ta'riflar turlicha bo'lib, bu ta'riflarning umumiylik tomoni: integratsiya-bu atrofimizdagi borliqqa yaxlit, bir butun ob'ekt sifatida qarashga erishishdan iborat. "Integratsiya" tushunchasi, bevosita XVIII asrlarda G.Spenser tomonidan o'z qo'lyozmalarida qo'llanilgan.

Integrativ yondashuvdan ta'lim-tarbiya ishining majmuaviy hal etilishi, ya'ni, uzviylik, politexnik va kasbiy yo'nalganlik, nazariya bilan amaliyotning birligi, ta'lim-tarbiya jarayonida talabalarining o'sib borishi, ta'lim-tarbiya jarayoni natijalarini tahlil etish va shu kabilar ta'minlab beradi. Shunday qilib, ta'lim jarayoni nafaqat bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish, balki jamiyatda kattalar hayoti malakalarini, kelgusida muvaffaqiyatli kasbiy faoliyat va o'z-o'zini rivojlantirishni ta'minlay oladigan ijtimoiy-psixologik va kasbiy ahamiyatli yo'nalganlikni egallashni ham o'z ichiga ola biladi.

Maktabgacha yoshdagi (6-7 yosh) bolada umumiy muhim kompetensiyalar.

Kommunikativ kompetensiya-atrofdagi odamlar bilan o'zaro munosabatlarning konstruktiv usullari va vositalariga ega bo'lishini taqozo qiladi muloqot qilish va yuzaga kelgan o'yin, bilish,maishiy va ijodiy vazifalarni muvaffaqiyatli hal qilish qobiliyati.

Ijtimoiy kompetensiya- bu bolaning belgilangan tartib va odob-axloq qoidalariga rioya qilgan holda tengdoshlari va kattalar bilan birgalikda ishlash qobiliyatidir.

Shaxsiy kompetensiya ("Men" konsepsiyasini yaratish). Shaxsiy kompetensiyani rivojlantirish orqali bola maktabgacha yoshda shakllanadigan va butun hayoti davomida takomillashib boradigan bir qator xususiyatlarni namoyish etadi.

Bilish kompetensiyasi bilim olish,o'qish va o'rganish,mustaqil ravishda izlanish, tahlil qilish va atrof - olamni tushunish uchun kerakli ma'lumotlarni tanlash qobiliyatini o'z ichiga oladi

development of students //Middle European Scientific Bulletin. –2021. –1.

16. Xoliqulovich J. R. Toponymics-a Linguistic Phenomenon in The Work of Sadriddin Aini //Middle European Scientific Bulletin. –2021. –Т. 8.

17. Jumayev R. Joy nomlarining tarkibiy tahlil usullari //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). –2020. –Т. 2. –№. 2.

18. Ahmadovich K. H., Nodirkulovna A. I. Theory of Fairy Tales in Primary Grades, The Nature of the Fairy Tale Genre //American Journal of Social and Humanitarian Research. – 2022. – Т. 3. – №. 7. – С. 130-133.

19. BuxDUPI H. A. H. et al. AKMEOLOGIYA VA UNING O'QUVCHILAR O'ZLASHTIRISHINI TASHXISLASHDAGI O'RNI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 415-417.

20. Хаитов Х. Адабиётда кулгидан фойдаланиш анъанасининг асослари //Общество и инновации. – 2021. – Т. 2. – №. 3/S. – С. 49-52.